

PATVIRTINTA
Kalvarijos sav. Sangrūdų gimnazijos
direktorius 2016 m. gruodžio 16 d.
įsakymu Nr. V1-84

KALVARIJOS SAV. SANGRŪDOS GIMNAZIJA

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKymo NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 ir kitais teisės aktais, taip pat prioritetingai vaiko teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

2. Poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams tikslai:

2.1. Padėti mokyklos bendruomenei veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus ir/ar iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti mokyklos bendruomenės narių ir/ar kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

2.2. Nustatyti galimas poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo mokykloje sąlygas.

2.3. Skatinti mokyklos bendruomenės narių (mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklos darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) bendradarbiavimą, sprendžiant mokinių drausmės ir elgesio problemas.

Vartojamos sąvokos:

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir/ar kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui (agresyvus, chuliganiškas, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą, griaunantis ugdymosi procesą).

3. Veiksniai, galintys įtakoti mokinių netinkamą elgesį. Mokiniui draudžiama:

3.1. Imti valstybinės svarbos dokumentus, susijusius su mokyklos veikla, asmens bylas ir kitus dokumentus;

3.2. Įsinešti į mokyklą ginklus, peilius, dujinius balionėlius, petardas, narkotines ar psichotropines medžiagas, alkoholinius ir energetinius gėrimus, kitus kenksmingus ir sveikatai pavojingus daiktus, kurie nėra mokymo priemonė;

3.3. Mokykloje ir/ar jos teritorijoje naudoti kvaišalus, ateiti apsvaigusiam nuo alkoholio ir kt. kenksmingų sveikatai medžiagų, rūkyti, žaisti azartinius žaidimus iš pinigų ir kortomis;

4. Pamokų metu naudotis mobiliuoju telefonu, ausinukais, leisti muziką, dainuoti, jeigu to nereikalauja pamokos turinys;

5. Vėluoti į pamokas, praleidinėti pamokas be pateisinamos priežasties;

6. Įsinešti į mokyklą garso įrašus, literatūrą, laikraščius, žurnalus ir kitus leidinius, kurie skatina ar propaguoja žiaurų elgesį, smurtą, pornografiją;

7. Mokykloje ir jos prieigose slapta filmuoti, fotografuoti, įrašinėti kitų asmenų (mokinių, mokytojų ir kitų darbuotojų) veiklą ir pokalbius;

8. Mokykloje ir jos priegose visuotinai nepriimtinas elgesys (šūkauti, švilpti, laidyti replikas, stumdytis, muštis, šiuokšlinti, spjaudytis, vartoti nepadorius, necenzūrinius žodžius, gestus);
 9. Naudoti fizinį ar psichologinį smurtą (prasivardžiuoti, tyčiotis, priekabiauoti, įžeidinėti);
 10. Įžūliu (chuliganišku) elgesiu, grasinimais, patyčiomis ar kitais veiksmais demonstruoti nepagarbą mokiniams, mokytojams, kitiems mokyklos darbuotojams, žeminti jų garbę ir orumą;
 11. Panaudojant smurtą bei prievartą, reikalauti pinigų, atiminėti maistą valgykloje, versti meluoti kitus mokinius, imti ir gadinti svetimus daiktus;
 12. Sudaryti turtinius sandorius su kitais mokiniais;
 13. Niokoti mokyklos turtą (laužyti suolus, duris, spynas, tualetus, spardyti šiukšliadėžes, mėtyti gėles, daužyti langus, braižyti, spardyti sienas, mindžioti teritorijoje žalia veją, laužyti augalus ir kt.).
- Poveikio priemonė** – mokyklos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ir/ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarbą grįstą ugdymosi aplinką.
- Pagrįsti fiziniai veiksmai** – su fiziniu kontaktu susiję mokyklos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti netinkamą mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir/ar kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, ir/ar užkirsti jam.
- Ugdymosi vietos pakeitimas**– laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Mokyklos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

II. SKYRIUS

POVEIKIO PRIEMONĖS IR JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

14. Mokyklos darbuotojas, siekdamas užtikrinti bendruomenės narių ir (ar) aplinkinių saugumą, gali taikyti priemones ar imtis šių veiksmų:
 - 14.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;
 - 14.2. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;
 - 14.3. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.
15. Numatytos poveikio priemonės taikomos mokiniui tik tada, kai yra išnaudotos visos kitos švietimo pagalbos teikimo galimybės ir galimos poveikio priemonės nedavė laukiamų rezultatų:
 - 15.1. organizuoti individualūs pokalbiai su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais).
 - 15.2. informuoti tėvai (globėjai, rūpintojai) žodžiu arba raštu (telefonu, per elektroninę dieną).
 - 15.3. mokinys svarstytas mokyklos Vaiko gerovės komisijos posėdyje.
16. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę nedelsiant informuojamas mokyklos vadovas, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai).
17. Mokiniui pritaikyta poveikio priemonė fiksuojama Taikytų poveikio priemonių mokinio atžvilgiu registre (toliau – Registras).

III. SKYRIUS

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMAS MOKINIAMS APSVAIGUSIEMS NUO ALKOHOLIO IR/AR KITŲ PSICHIKĄ VEIKIANČIŲ MEDŽIAGŲ

18. Mokyklos bendruomenės nariai, įtarę, kad mokinys mokyklos teritorijoje vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų, nedelsdami informuoja apie tai mokyklos direktorių ir/ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui, socialinį pedagogą, psichologą, mokyklos visuomenės sveikatos priežiūros specialistę.

19. Mokyklos direktorius ir/ ar jo įgalioti asmenys: informuoja vaiko tėvus (globėjus, rūpintojus), atstovus pagal įstatymą, apie įtarimą, kad jis vartoja narkotines, psichotropines, kitas psichiką veikiančias medžiagas, yra apsvaigęs nuo šių medžiagų ir, kad jam reikėtų atlikti medicininę apžiūrą;
20. Mokyklos mokytojai ir kiti darbuotojai, įtare, kad mokinys mokyklos teritorijoje yra apsvaigęs nuo narkotinių, psichotropinių, kitų psichiką veikiančių medžiagų ir jo sveikatai ar gyvybei gresia pavojus: suteikia mokiniui pirmąją pagalbą; nedelsdami organizuoja vaiko pristatymą į asmens sveikatos priežiūros įstaigą, o kai reikia skubios medicinos pagalbos, iškviečia greitąją medicinos pagalbą; apie tai informuoja mokinio tėvus (globėjus, rūpintojus);

IV. SKYRIUS

POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMAS MOKINIAMS , KURIŲ ELGESYS KELIA PAVOJŲ JO PATIES IR/AR KITŲ GYVYBEI, SVEIKATAI, PSICHOLOGINIAM AR FIZINIAM SAUGUMUI, TYČINIS, AGRESYVUS, GRIAUNANTIS UGDYMOŠI PROCESĄ, PAŽEIDŽIANTIS KITŲ ASMENŲ GARBĘ IR ORUMĄ

21. Mokytojas ar kitas mokyklos darbuotojas pats iškviečia direktoriaus pavaduotoją ugdymui ir/ar socialinį pedagogą, psichologą, specialųjį pedsagogą, sveikatos priežiūros specialistą (esant neatidėliotinam atvejui minėtus asmenis iškviečia telefonu), kad padėtų nutraukti, užkirsti kelią netinkamam mokinio ir/ar mokinių grupės smurtiniam elgesiui prieš kitus mokinius, mokyklos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis ir gali taikyti šiuos **pagrįstus fizinius veiksmus**:
- 21.1. Mokinį sulaukyti (laikant už rankos(-ų); vedant už rankos, parankės; guodžiant mokinį (apglėbiant jį per pečius ir laikant, kol mokinys nurims ir pan.):
- 21.1.1. siekiant nutraukti ir/ar apsaugoti mokinį nuo savęs ir/ar kitų asmenų (su) žalojimo;
- 21.1.2. neišleidžiant mokinio iš patalpos, jeigu jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ir/ar kitų asmenų saugumui;
- 21.1.3. nutraukiant mokinių tarpusavio muštynes, jei mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius mokyklos darbuotojo paliepimus jas nutraukti;
- 21.1.4. nutraukiant mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir/ar apsaugant turtą nuo galimo sunaikinimo ir/ar sugadinimo, ir/ar sustabdant netvarką;
- 21.1.5. atskiriant mokinį, griauinantį bendrą klasės tvarką ar mokyklos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis drausmės ir elgesio taisyklių, persodinant į kitą vietą, pastatant atokiau nuo kitų mokinių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.), t.y. pakeisti jo ugdymosi vietą;
- 21.1.6. Ugdymosi vietos pakeitimas taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai griauna mokinių ugdymosi procesą pamokos metu.
- 21.1.6.1. Mokyklos darbuotojų veiksmai keičiant mokiniui ugdymosi vietą:
- 21.6.1.1. dalyko mokytojui:
- 21.6.1.1.1. pranešti mokiniui savo sprendimą;
- 21.6.1.1.2. telefono skambučiu iškviešti socialinę pedagogę/ budintį administratorių;
- 21.6.1.1.3. paskirti mokiniui užduotis pamokai;
- 21.6.1.1.4. pasibaigus pamokai, užpildyti Registrą (socialinės pedagogės kab.);
- 21.6.1.2. socialiniam pedagogui/budinčiam administratoriui:
- 21.6.1.2.1. gavus mokytojo skambutį, palydėti mokinį iš darbo kabineto į socialinės pedagogės kabinetą;;
- 21.6.1.2.2. prižiūrėti mokinį, atliekantį dalyko mokytojo paskirtas užduotis;
- 21.6.1.2.3. pasirašyti Registre;

21.7. Mokinio ugdymosi vieta pakeičiama šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, atsižvelgus į mokytojo, prižiūrėjusio mokinį pakeitus jo ugdymosi vietą, Mokyklos vadovo sprendimu šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsta iki tos dienos pamokų pabaigos.

21.8. Mokyklos renginio metu pašalintas mokinys prižiūrimas socialinio pedagogo, (ar psichologo, specialiojo pedagogo, sveikatos priežiūros specialisto), kol teigiamai pasikeičia jo elgesys (nusiramina, pradeda ir/ar pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai).

21.9. Tuo atveju, kai dėl objektyvių priežasčių jie pasiimti mokinio negali, organizuoti mokinio perdavimą kitiems įgaliotiems asmenims.

23. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali varijuoti nuo stovėjimo tarp mokinių gresiant potencialiam atviram jų konfliktui, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam mokinio elgesiui (pavyzdžiui, siekiant atitverti kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti, ar pan.), vedimo paėmus už rankos, iki mokinio sulaikymo, fiziškai apribojant mokinio veiksmus. Mokinio sulaikymas naudojamas tik ekstremaliose situacijose (pavyzdžiui, kai siekiama nutraukti mokinių muštynes, jeigu nėra kitų galimybių jų išskirti nepanaudojant fizinės intervencijos; kai siekiama nutraukti mokinio save žalojančią elgesį, jį apglėbiant ir laikant tol, kol mokinys nurims, ir pan.).

24. Fizinis kontaktas su mokiniu yra **laikomas tinkamu** tokiose situacijose:

24.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

24.2. mokinį vedant už rankos;

24.3. guodžiant mokinį;

24.4. pasveikinant mokinį;

24.5. padedant neįgaliam mokiniui;

24.5. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

24.6. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

24.7. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemonės;

24.8. teikiant pirmąją pagalbą.

25. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

26. Mokyklos darbuotojas(-ai), taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, visada privalo vadovautis minimalių būtinų fizinių veiksmų panaudojimo trumpiausiam būtinam laikotarpiui principu.

27. Fiziniai veiksmai **laikomi nepagrįstais, draudžiamais** ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

27.1. naudojami kaip bausmė;

27.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

27.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą;

27.4. naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

V. SKYRIUS

MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS, ĮTARUS MOKINĮ TURINT DRAUDŽIAMŲ DAIKTŲ

28. Jeigu mokytojui ar kitam mokyklos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinys gali turėti draudžiamų daiktų, nedelsdamas apie tai informuoja mokyklos direktorių ir/ar direktoriaus pavaduotoją ugdymui, socialinį pedagogą, psichologą, sveikatos priežiūros specialistą.

29. Mokyklos direktorius ir/ar jo įgaliotas asmuo, ir/ar mokytojas turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai gali būti tikrinami dalyvaujant mokytojui, mokyklos direktoriui ir/ar įgaliotam asmeniui, kitiems mokiniams, pačiam mokiniui.

30. Paaiškėjus, kad mokinys turi draudžiamų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir/ar bent vienas iš jų ir, esant būtinybei, teritorinė policijos įstaiga.

VI. SKYRIUS KITOS POVEIKIO PRIEMONĖS

31. Mokinių daiktų patikrinimas bei pagrįsti fiziniai veiksmai taikomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 patvirtintomis Rekomendacijomis dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams ir mokyklos vidaus darbo tvarkos taisyklėmis, patvirtintomis mokyklos direktoriaus.

VII. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Taikant poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, vadovautis prioritetinės vaiko

teisių ir interesų apsaugos ir gynimo, vaiko žmogiškojo orumo, individualizavimo, visapusiškumo, pagarbos ir protingumo principais.

33. Už poveikio priemonių tinkamą taikymą atsako kiekvienas mokytojas ir mokyklos mokyklos darbuotojas. Mokyklos direktorius, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, pagalbos mokiniui specialistai, užtikrina poveikio priemonių taikymo rezultatyvumą.

34. Taikant poveikio priemones nepriimtini nepagrįsti mokytojo (ų) ir kitų darbuotojų fiziniai veiksmai,

jie draudžiami: kai naudojami kaip bausmė; norint pademonstruoti savo viršenybę; siekiant sukelti vaikui skausmą; naudojama didesnė nei būtina fizinė jėga.

35. Kitais atvejais į mokinio padarytus mokyklos darbo tvarkos taisyklių, mokinio elgesio normų ir/ar mokymo sutarties nuostatų pažeidimus, reaguojama kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

36. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę (kai tai kelia pavojų pačio mokinio (ių) saugumui, sveikatai) turi būti nedelsiant informuojamas mokyklos direktorius ir/ar direktoriaus pavaduotojas ugdymui pagal kuruojamas veiklos sritis, socialinis pedagogas, psichologas, esant būtinybei, savivaldybės Vaiko teisių apsaugos skyrius ir/ ar teritorinė policijos įstaiga.

37. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę ir mokyklos darbuotojo veiksmus mokinio atžvilgiu, fiksuojama raštu mokyklos direktoriaus nustatyta tvarka.

38. Su poveikio priemonių taikymu netinkamai besielgiantiems mokiniams, jų sąlygomis ir tvarka, supažindinami mokyklos bendruomenės nariai ir reikalaujama laikytis vieningų susitarimų.
